

Od Wydawcy

Szanowni Czytelnicy,

przekazujemy Państwu, drugi tom rocznika „Szczecińskie Studia Archiwalno-Historyczne”, którego wydawcą jest Archiwum Państwowe w Szczecinie i który w całości jest przygotowywany do druku przez jego pracowników.

Podtrzymujemy deklarację z tomu pierwszego, iż będziemy dążyć do podnoszenia poziomu merytorycznego artykułów, by stworzyć profesjonalne czasopismo naukowe, które będzie tworzone przez archiwistów i historyków, a stanie się przestrzenią do prezentacji wyników badań naukowych i doświadczeń zawodowych. W związku z tym nasz rocznik posiada Radę Naukową złożoną ze znamienitych naukowców z Polski i zza granicy. Wciąż staramy się poszerzyć to szacowne grono. Zgodnie z przyjętymi zasadami artykuły naukowe zostały poddane procedurze recenzji przez dwóch samodzielnych pracowników nauki oraz opatrzone stosownym aparatem naukowym, wraz ze streszczeniami w języku polskim i angielskim. Pierwszy tom naszego rocznika jest dostępny nieodpłatnie na stronie internetowej „Szczecińskich Studiów Archiwalno-Historycznych” – www.ssah.szczecin.pl. Wkrótce będzie zamieszczony tam także tom drugi. Na podanej stronie internetowej mogą znaleźć Państwo wszelkie informacje dotyczące naszego rocznika, także kwestie formalne dotyczące przygotowania i nadsyłania tekstów do następnych tomów, do czego Państwa serdecznie zapraszam.

Celem naszego czasopisma jest publikowanie artykułów naukowych odnoszących się do historii Pomorza Zachodniego, prezentacja bieżących trendów w archiwistyce, a także upowszechnianie wiedzy o pomorskich źródłach historycznych oraz o działalności instytucji gromadzącej i przechowującej część pomorskiego dziedzictwa archiwalnego – Archiwum Państwowym w Szczecinie. Dlatego też rocznik nasz kierujemy przede wszystkim do archiwistów, historyków, badaczy różnych dziedzin nauki i adeptów, zwłaszcza nauk humanistycznych, ale także do wszystkich zainteresowanych historią, w tym regionalną.

Rocznik jest podzielony na części. Pierwsza z nich – *Studia i materiały* – grupuje artykuły naukowe bazujące w dużej mierze na pomorskich źródłach archiwalnych. W swoim opracowaniu, dr hab. Paweł Gut (Archi-

wum Państwowe w Szczecinie, Akademia Pomorska w Słupsku), kontynuuje opisywanie wątków z dziejów Węgorzyna z przełomu XIX i XX w., rozpoczęte w poprzednim tomie SSAH, tym razem skupiając się na zagadnieniach natury społecznej, a to wszystko przy dogłębnej analizie dostępnych materiałów archiwalnych. Dr Kacper Pencarski (Akademia Pomorska w Słupsku, Archiwum Państwowe w Koszalinie), bazując na szczegółowej kwerendzie źródłowej, przybliży dzieje kolei wąskotorowej w powiecie słupskim w latach 1895–1945, przy czym akcent położony jest na przemiany w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstw „Stolpetalbahn”, „Stolper Kreisbahn” i „Stolper Kreisbahnen”. Artykuł mgr Anny Kandybowicz (APSz) jest rozszerzeniem jej wystąpienia na zebraniu naukowym. Jego tematem jest analiza dzienników lekcyjnych i wpisów do nich z zakresu szkoły podstawowej z lat 1947–1967 na podstawie dokumentacji Szkoły Podstawowej Nr 1 w Myśliborzu oraz Szkoły Podstawowej przy Państwowym Młodzieżowym Zakładzie Wychowawczym w Czernicach z zasobu APSz. Autorka udowadnia w nim, że materiały archiwalne mogą stanowić nie tylko bazę źródłową do dziejów oświaty, ale także szerzej, zarejestrowano w nich społeczne i polityczne aspekty ówczesnej codzienności. W następnym artykule, mgr Beata Weiner (APSz) przybliży dzieje, jednego z przedsiębiorstw znanych nie tylko na Pomorzu Zachodnim, ale w całej Polsce – Zakładów Przemysłu Odzieżowego „Odra” w Szczecinie. W artykule oprócz dziejów funkcjonującego w latach 1965–2002 przedsiębiorstwa, została przedstawiona także zawartość jego dokumentacji przechowywana w APSz, która ze względu na stan zachowania i różnorodność może stanowić dla badaczy ciekawe źródło wiadomości o szczecińskich zakładach, znanych przede wszystkim z szycia dżinsów, zwanych potocznie *odrami*. Opracowanie mgr. Bartosza Sitarza (APSz) powstało na podstawie wykładu otwartego wygłoszonego w czasie spotkania historycznego w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Archiwów, który był współorganizowany przez Archiwum wraz z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Szczecinie. Jego tematem były materiały archiwalne różnej proveniencji z zasobu szczecińskiego Archiwum Państwowego w Szczecinie, które są świadectwem tragicznych i przełomowych wydarzeń grudnia 1970 i stycznia 1971 r. w Szczecinie.

W części poświęconej praktyce archiwalnej są trzy teksty. Pierwszy to artykuł dr Sabine Beckmann (Uniwersytet w Osnabrück), który przybliży okoliczności i idee projektu, który zaowocował serią wydawniczą „Handbuch des personalen Gelegenheitschrifttums in europäischen Bibliotheken

und Archiven” pod redakcją prof. Klaus Gerbera. Autorka artykułu współpracowała przy tym projekcie, podejmując się m.in. opracowania tomów 27–31, w których zarejestrowano druki okolicznościowe z obszaru Europy północno-wschodniej, tj. dawnego obszaru języka niemieckiego. Natomiast dr Maria Schramm (Landeshauptarchiv Schwerin) prezentuje kwestie archiwizacji dokumentu elektronicznego. Jest ona prowadzona od pięciu lat dzięki realizacji projektu „Digitale Archivierung Nord” (Cyfrowa Archiwizacja Północ), którego celem było stworzenie i utrzymanie infrastruktury magazynowej oraz narzędzi dla archiwizacji wieczystej dokumentu elektronicznego w archiwach krajowych: Szlezwik-Holsztyn, Hamburg, Brema, Meklemburgia Pomorze Przednie i Saksonia-Anhalt. Ostatni z artykułów dr Janiny Kosman (APSz) traktuje o łotewskim periodyku poświęconym archiwom i archiwistyce – „Latvijas Arhīvi”.

Poniższym tomem SSAH rozpoczynamy przybliżanie postaci i dokonania osób związanych na jakimś etapie ścieżki zawodowej z archiwami. Ta część została nazwana *Ludzie archiwów*. W kwietniu 2017 r. odeszła od nas Pani Profesor Lucyna Turek-Kwiatkowska, która przez 22 lata pracowała w szczecińskim Archiwum, w latach 1969–1975 sprawowała funkcję dyrektora tej instytucji, a związana była nawet po rozpoczęciu nowego etapu w życiu zawodowym. Aby upamiętnić Panią Profesor rozpoczynamy ten cykl od przybliżenia Jej postaci, skupiając się głównie na powiązaniach z Archiwum Państwowym w Szczecinie.

Tom drugi „Szczecińskich Studiów Archiwalno-Historycznych” kończy Kalendarium wydarzeń w Archiwum Państwowym w Szczecinie, którymi żyliśmy w 2017 roku.

Raz jeszcze chciałbym podkreślić, iż nasz rocznik przygotowujemy własnymi siłami, dzięki zaangażowaniu wielu pracowników Archiwum Państwowego w Szczecinie, którym za ich wkład dziękuję.

W tym miejscu chciałbym również nadmienić, iż wydawanie czasopisma Archiwum Państwowego w Szczecinie jest dofinansowywane przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych.

Życzę inspirującej lektury.

Redaktor naczelny
dr hab. Krzysztof Kowalczyk